

ความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

มนสิการ พงษ์พันธ์¹

รศ.ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการ ความสำเร็จ และ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยศึกษารูปแบบและ กระบวนการ ผลการดำเนินงาน และปัจจัยการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่าง-ศิลาประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร การบริหารบุคคล การประสานงาน งบประมาณ เทคโนโลยี และการเมืองท้องถิ่น ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานคลังท้องถิ่น ซึ่งเมื่อการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลมีประสิทธิภาพก็จะยิ่งส่งเสริมและสนับสนุน การทำงานของส่วนงานอื่น ๆ อาทิ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ : การคลังท้องถิ่น เทศบาล การบริหารงาน

ความเป็นมา

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อสนับสนุนการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยของรัฐ และเป็นหน่วยการปกครองที่มีความใกล้ชิดประชาชน โดยรับผิดชอบ และให้ความเป็นอิสระในการบริหารงาน เพื่อรักษาความมั่นคงในชุมชน จัดบริการ สาธารณะ รักษาผลประโยชน์และประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยยึด หลักความเป็นอิสระในการบริหารงานท้องถิ่นโดยมีการคลังเป็นของตนเองนั้น ตาม หลักการ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีรายได้เพียงพอที่สามารถบริหารจัดการ ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองได้เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระอย่างแท้จริง เนื่องจากภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คือการจัดบริการสาธารณะ ดังนั้น

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการคลัง (กลุ่มวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีเงินเพื่อใช้จ่ายและดำเนินการ ซึ่งหากไม่มีรายได้เป็นของตนเองหรือไม่สามารถจัดหารายได้เองได้ ก็ต้องรอรับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางเท่านั้น ก็จะส่งผลให้ความเป็นอิสระด้านการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เกิดขึ้น

จากความสำคัญของการคลังท้องถิ่น เทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งประชากรเดิมและประชากรที่แฝงเข้ามาในรูปแบบการเข้ามาเป็นแรงงานและพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้เทศบาลเมืองอ่างศิลายังมีขอบเขตติดต่อกับเทศบาลเมืองแสนสุข และทะเลบางแสน มีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน เอกลักษณ์ของชุมชน ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เทศบาลเมืองอ่างศิลาเป็นที่น่าสนใจ การพัฒนาในพื้นที่ของท้องถิ่นที่มีอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักผ่อน และการใช้งบประมาณเพื่อจัดการบริการสาธารณะต่าง ๆ จึงสำคัญ ทำให้แนวความคิดการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลาให้ประสบความสำเร็จเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้า เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาและการดำเนินงานของการคลังท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบและกระบวนการบริหารการคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีเป็นอย่างไร
2. ความสำเร็จของการบริหารการคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีมีอะไรบ้าง
3. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารการคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีประกอบด้วยอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา ความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

กำหนดพื้นที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลเมืองอ่างศิลา จ.ชลบุรี

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี คือ รองปลัดเทศบาล (รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่แทนนายกเทศมนตรีเมืองอ่างศิลา) เจ้าหน้าที่ผู้มีความเกี่ยวข้องด้านการคลังท้องถิ่น 8 คน และประชาชนในพื้นที่ 30,538 คน (สำรวจเมื่อ เมษายน 2555)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 รูปแบบและกระบวนการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่าง 2) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) การจัดเก็บและหารายได้ 4) การจัดซื้อจัดจ้างหรือการพัสดุ 5) การบันทึกระบบบัญชี และ 6) การตรวจสอบการคลัง

3.2 ความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย การบริหารการจัดเก็บรายได้ การบริหารการใช้จ่ายงบประมาณ และสถานะทางการเงิน

3.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมือ่ง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณ

3.4 ข้อเสนอแนะต่อการบริหารการคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ให้ประสบความสำเร็จ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2563 ถึง ตุลาคม
พ.ศ. 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบและกระบวนการบริหารการคลังท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบถึงบริบทของการคลังท้องถิ่นต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารการคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองรูปแบบการปกครองตนเอง ภายใน
แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจาก
รัฐบาลส่วนกลางไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน พ.ศ.2534 ที่ได้กำหนดระเบียบบริหารราชการท้องถิ่นเอาไว้ เพื่อบริหารท้องถิ่นที่
เห็นสมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในปกครอง

Wit (1967) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือ
กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีอำนาจในการ
ปกครองร่วมกันทั้งหมดในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ ทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่น
จำเป็นต้องมีองค์เป็นของตนเอง โดยเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง แต่ไม่ได้
เป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนเดียวกับรัฐบาลกลางแต่อย่างใด รวมถึงมีอำนาจตัดสินใจและ
บริหารงานในท้องถิ่นในเขตของตนเองอีกด้วย

นอกจากนี้ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, 2549) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองรูปแบบการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งองค์การดังกล่าวจะถูกจัดตั้งขึ้นและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็ยังมีอำนาจในการบริหารงาน กำหนดนโยบาย และควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น

ชวงส์ ฉายะบุตร (2539) ได้ให้ความหมายของการบริหารการคลังท้องถิ่นว่า เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ การหารายได้ และการใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้นประจำปี และระยะยาวประจำปี 5 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน และนำไปสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

(2) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การบริหารงานคลังของท้องถิ่นในแต่ละปี จะต้องจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อวางแผนการจัดหาและใช้จ่ายเงินในปีนั้น ๆ โดยประมาณการรายรับที่คาดว่าจะได้รับ และประมาณการรายจ่ายที่คาดว่าจะดำเนินการภายในปีงบประมาณนั้น ๆ ภายในวงเงินประมาณการรายรับที่กำหนดไว้ ซึ่งโครงการที่กำหนดในงบประมาณรายจ่ายจะต้องเป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาประจำปี เพื่อสอดคล้องประสานระหว่างการวางแผนกับการจัดทำงบประมาณเพื่อให้การบริหารงานของท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

(3) การจัดเก็บและหารายได้ เมื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดเก็บและหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเอง รวมกับที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานอื่นเพื่อนำไปใช้จ่ายต่อไป

(4) การจัดซื้อจัดจ้างหรือการพัสดุ และการเบิกจ่ายเงิน เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้แล้ว ก็จะต้องจัดซื้อจัดจ้างหรือจัดหาพัสดุเพื่อดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่าย รวมทั้งการเบิกจ่ายเพื่อการนั้นด้วย

(5) การบันทึกระบบบัญชี เป็นการประมวลการดำเนินงานด้านการรับ-จ่ายเงิน ที่แสดงให้เห็นถึงสถานะทางการเงินการคลังของท้องถิ่นว่าเป็นอย่างไร มีรายได้เท่าใด เพียงพอต่อการเบิกจ่ายจางบประมาณรายจ่ายได้หรือไม่ ทั้งยังเป็นการช่วยผู้บริหารตรวจสอบ และควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(6) การตรวจสอบการคลัง เมื่อการบริหารงานคลังผ่านไปจนครบทุกขั้นตอน ก็จะต้องมีการตรวจการดำเนินงานเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตและนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อสามารถเข้าถึงความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์กำหนดเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งใช้การพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลแบบล้วงลึกจากคำถามไปยังข้อมูลที่ต้องการ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบและกระบวนการแนวความคิดการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนหลัก ๆ จำนวน 6 ขั้นตอน 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระยะ 5 ปี ท่างบประมาณ และจัดทำเทศบัญญัติเรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่จะถึงโดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยประมาณการรายรับและรายจ่ายของงบประมาณ จัดเก็บและหารายได้ โดยดำเนินการจัดเก็บรายได้ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีป้าย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เป็นรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง รายได้ที่รัฐบาลเก็บและจัดสรรให้ และเงินงบบุคลากรจากรัฐบาล และจัดซื้อจัดจ้างและการบัญชี โดยดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และตามแผนรายจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยต้องบันทึกบัญชี บันทึกบัญชีด้วยมือ และบันทึกผ่านคอมพิวเตอร์ในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่เรียกว่า e-LAAS และสุดท้ายตรวจสอบการคลังโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจากส่วนกลาง

ความสำเร็จในการบริหารงานคลังจะวิเคราะห์จากเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานงบแสดงฐานะการเงิน และสรุปรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (แสดงใน

ภาคผนวก) ผู้วิจัยสามารถสรุปเกี่ยวกับความสำเร็จของการบริหารงานคลัง โดยจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ทำไปตลอดเวลาดังประมาณ เช่น จำนวนรายได้ที่จัดเก็บ และการบริหารการใช้จ่ายงบประมาณ โดยต้องเป็นไปตามแผนงานงบประมาณประจำปี งบประมาณนั้นที่ได้กำหนดเอาไว้ พบว่าเทศบาลเมืองอ่างศิลาสามารถจัดเก็บและหารายได้ ตามเป้าที่ตั้งไว้ และ เช่น ในปีงบประมาณ 2561 ประมาณการรายรับที่ 222,490,600 บาท จัดเก็บและหาได้จริง 267,017,202.40 บาท และประมาณการรายจ่าย 222,490,600 บาท และรายจ่ายจริง 128,667,409.90 บาท และเมื่อพิจารณางบแสดงฐานะทางการเงินของเทศบาลเมืองอ่างศิลา ยังคงมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน แต่ในมุมมองของประชาชนกลุ่ม ตัวอย่างมีความเห็นว่ากองคลังของเทศบาลเมืองอ่างศิลา ยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควรเพราะไม่สามารถดำเนินโครงการสร้างอาคารสำนักงานของเทศบาลเองได้ เพราะเทศบาลเมืองอ่างศิลา ยังคงเช่าตึกเพื่อใช้เป็นอาคารสำนักงานอยู่ ซึ่งตั้งข้อสงสัยว่าการที่ยัง ไม่มีนายกเทศมนตรีและในห้วงที่ยังไม่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นอาจจะมีส่วนทำให้เทศบาลเมืองอ่างศิลาไม่ตัดสินใจดำเนินโครงการที่ต้องใช้งบประมาณสูงก็เป็นได้ รวมการประมาณการรายรับไว้ต่ำอย่างไรเสียก็สามารถจัดเก็บได้ตามเป้าหมาย

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ด้านการวางแผน เป็นปัจจัยที่สำคัญและเอื้อต่อการบริหารงานคลังท้องถิ่น เนื่องจากระเบียบบังคับให้ต้องมีแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี เพื่อเป็นแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้น ๆ ด้านการจัดการองค์กร เป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารงานกองคลัง เพราะกองคลังมีภารกิจที่หลากหลาย ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญเสริมการทำงานของกันละกัน และยังมีหน้าที่สำคัญคือการสนับสนุนภารกิจของส่วนงานอื่น ๆ ผ่านการเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การพัสดุ ฯลฯ ด้านการบริหารบุคคล เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานกองคลัง เพราะบุคคลเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินไปได้ และจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน ละเอียดรอบคอบ ถึงจะสามารถปฏิบัติงานภายในกองคลังได้อย่างราบรื่น เพราะต้องทำงานดูแลเงินงบประมาณจำนวนมาก ด้านการประสานงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ รองลงมาจากปัจจัยด้านการวางแผนและการจัดการองค์กรและบุคลากร เพราะกองคลังเป็นส่วนงานที่ทำงานสนับสนุนการทำภารกิจของส่วนอื่น ๆ ด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยที่

สำคัญต่อการบริหารงานกองคลังมากที่สุด เพราะกองคลังมีหน้าที่บริหารจัดการเงินงบประมาณเป็นหลัก โดยเฉพาะการหารายได้ การรับ การจัดเก็บ และการเบิกจ่ายกรณีการจัดซื้อจัดจ้าง การเจ้าหนี้ต่าง ๆ และจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และ ด้านอื่น ๆ ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอปัจจัยด้านเทคโนโลยี เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตและการทำงานมากขึ้น รวมถึงระบบที่ใช้บริหารงานเริ่มเปลี่ยนไปให้ระบบอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้แนวทางเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุ นอกเหนือจากระบบ e-bidding โดยเฉพาะการสั่งซื้อวัสดุต่าง ๆ ผ่านตัวแทนหรือผู้ที่เข้ามาประกวดราคาให้มีแพลตฟอร์มหรือรูปแบบที่สามารถกรอกข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อซื้อสินค้าและบริหารจากเจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตสินค้านั้น ๆ โดยตรงไม่ผ่านผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง โดยใช้ระบบเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าลดลง และป้องกันการทุจริต สร้างมาตรฐานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และโปร่งใสสามารถตรวจสอบผ่านระบบได้

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบและกระบวนการบริหารงานกองคลังของเทศบาลเมืองอ่างศิลา เป็นไปตามระเบียบการจัดทำงบประมาณ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคลังอยู่แล้ว และเป็นไปตามแนวคิดการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการจัดทำเทศบัญญัติเรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ มีความสอดคล้องกันทั้งแนวคิดและวิธีการของการบริหารงานทั่วไปหรือการบริหารงานราชการ และรูปแบบและกระบวนการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลาก็เป็นไปตามแนวคิดการบริหารงานคลังท้องถิ่น ที่ท้องถิ่นต้องเป็นอิสระทางการคลัง โดยท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณในการใช้จ่ายจากการจัดหารายได้และกำหนดรายจ่ายของตนเอง 6 ขั้นตอน ซึ่งกองคลังเทศบาลเมืองอ่างศิลาก็ปฏิบัติตามขั้นตอนการบริหารงานคลังท้องถิ่นทั้งหมด

ความสำเร็จการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี เป็นการบริหารโดยปกติของการบริหารงานเทศบาล และการบริหารงานกองคลังของเทศบาล ที่ดำเนินตามขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ การจัดเก็บและหารายได้ การจัดซื้อจัดจ้าง ฯลฯ ซึ่งกองคลังของเทศบาลเมืองอ่างศิลา สามารถบริหารงานให้เป็นไปได้โดยปกติ สามารถทำตามวัตถุประสงค์ได้ครบถ้วนก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการบริหารงานคลัง ซึ่งสอดคล้องกับเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีในป็นั้น ๆ ซึ่ง

ตรงการแนวคิดในการวัดผลตามดัชนีวัดความสำเร็จ ซึ่งการวัดผลโดยวัดจากรายรับและรายจ่ายในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ จะเป็นการวัดผลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็น การวัดผลทางตรงมีตัวเลขบ่งบอกความสำเร็จอย่างชัดเจน

ปัจจัยในที่นี้คือต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลสอดคล้องกับแนวคิดของ Gulick and Urwick 22) ในขบวนการบริหารได้ 7 ขั้นตอน “POSDCORB” ซึ่งตรงตามหัวข้อ ได้แก่ การวางแผน (planning) การจัดการองค์กร (organizing) การจัดการบุคคลเข้าทำงาน (staffing) การประสานงาน (coordinating) การแสดงผลการปฏิบัติงาน (report) และการงบประมาณ (budgeting) และปัจจัยต่าง ๆ ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานการคลัง ซึ่งใน 6 ปัจจัยหลัก ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การบริหารบุคคล การประสานงาน และงบประมาณ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงานกองคลัง และการบริหารงานทั่วไปในส่วนงานอื่นด้วย ดังนี้ ปัจจัยด้านการวางแผน เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการบริหารงานทุกส่วนงานตั้งแต่หน่วยระดับประเทศจนถึงระดับส่วนงานภายในเทศบาล เพราะการวางแผนเป็นการวางแผนแนวทางและปัจจัยในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจ ปัจจัยด้านการจัดการองค์กร เป็นการบริหารจัดการองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งที่องค์กรทุกองค์กรต้องจัดให้มีโดยเฉพาะองค์กรที่มีภารกิจหลากหลายด้านอย่างเทศบาล เพราะมีหลากหลายหน้าที่ที่ต้องจัดสรรบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน รวมถึงกองคลังที่มีหน้าที่สนับสนุนงานของส่วนงานอื่น ๆ ปัจจัยด้านการบริหารบุคคล โดยบุคลากรเจ้าหน้าที่ทำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองคลังจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการเงินการบัญชีเป็นอย่างดี และต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส ขยัน และละเอียดรอบคอบ ปัจจัยด้านการประสานงาน ต้องประสานงานเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการบริหารงานในทุกส่วนงานที่จำเป็นต้องติดต่องานกับองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะกองคลังที่มีบทบาทและหน้าที่หลากหลาย ปัจจัยด้านงบประมาณ มีความสำคัญต่อทุกส่วนงาน เพราะส่วนงานต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานแทบทั้งสิ้น แต่ในปัจจัยด้านงบประมาณในส่วนงานกองคลังและในส่วนงานอื่นมีบริบทที่ค่อนข้างต่างกัน โดยกองคลังจะมีหน้าที่การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นหลัก ในขณะที่ส่วนงานอื่นใช้งบประมาณ ส่วนปัจจัยในการบริหารงานด้านอื่นมีบริบทใกล้เคียงกัน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยที่อำนวยความสะดวกในการทำงานให้ สามารถทำงานได้รวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น และปัจจัยทางด้านการเมืองท้องถิ่น เพราะถ้าหากการเมืองท้องถิ่นดี การบริหารจัดการในภาพรวมก็จะดียิ่งขึ้นส่งผลดีต่อหน่วย

ย่อย ๆ หรือส่วนงานที่รองลงมาก็จะมีการบริหารจัดการที่ดีสอดคล้องกับนโยบายผู้บริหารท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีรูปแบบการปกครองตนเองภายในแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ

บทสรุป

อย่างไรก็ตาม การบริหารงานคลังท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องดำเนินการตามระเบียบและวิธีที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังกำหนดไว้เสมอ ซึ่งจะเป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบและกระบวนการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และสามารถประเมินและวัดผลได้ตามดัชนีความสำเร็จที่การคลังท้องถิ่นระบุไว้ โดยมีแผนงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นตัวกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเป็นต้น ซึ่งเป็นตามขั้นตอนการบริหารงานคลังท้องถิ่นของ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) และในด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานคลังท้องถิ่นก็สอดคล้องกับการบริหารงานทั่วไปที่ต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน จัดการองค์กรพัฒนาศักยภาพบุคลากร และต้องมียกงบประมาณมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประกอบ ประดิษฐ์ศิลป์ (2561) และ วารุณี ขำสวัสดิ์ (2558) ซึ่งจากปัจจัยตามแนวคิดที่กล่าวว่า ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนวในการพัฒนางานคลังให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการบริหารงานมากขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านการเมืองท้องถิ่นก็ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการบริหารงานคลังผ่านนโยบายของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบและขั้นตอนที่ยุ่งยากสำหรับประชาชนที่จะมาติดต่อราชการกับเทศบาลหรือกองคลัง และให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้กับการบริหารงาน และการปฏิบัติงาน ปรับปรุงแก้ไขและทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านช่องทางที่ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการลดใช้กระดาษเพื่อพิมพ์เล่มงบประมาณจำนวนมากให้ที่ประชุมพิจารณาด้วย

2. ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการจ่ายภาษีชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งอธิบายวิธีและขั้นตอนการชำระภาษีที่ถูกต้อง รวมถึงการเผยแพร่รายการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ประชาชนรับทราบอย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประโยชน์ของหน่วยงานกองคลังเองด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีว่า ปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายประเทศต่าง ๆ มีสาเหตุจากปัจจัยใด มากน้อยเพียงใด หรือมีความสอดคล้องกับนโยบายที่นายกเทศมนตรีตอนเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เสนอเอาไว้บ้าง และการกำหนดจัดทำงบประมาณประจำปี มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ท้องถิ่นหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด

2. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับท้องถิ่นในท้องถิ่นที่มีทั้งฝ่ายประจำและฝ่ายการเมืองเพื่อให้ได้ข้อมูลหลากหลายและมีมิติมากขึ้น เนื่องจากในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังอยู่ระหว่างช่วงที่ยังไม่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นเกิดขึ้น ก็จะทำให้ไม่สามารถทราบนโยบายหรือทิศทางที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปได้ในอนาคต หรือแนวทางการบริหารจัดการส่วนงานต่าง ๆ รวมถึงงานคลังก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไป ถ้าหากมีนายกเทศมนตรี

บรรณานุกรม

- โกวิท พวงงาม. (2549). มิติใหม่การปกครองส่วนท้องถิ่นวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. เสมาธรรม.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร. พิษณุ ศุภะพันธุ์ตั้ง เซ็นเตอร์.
- เทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2561). เทศบัญญัติ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.
- เทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2562). เทศบัญญัติ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.
- เทศบาลเมืองอ่างศิลา. (2562). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ของเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.angsilacity.go.th/detail.php?id=738>
- ธัญญา จันทรัตน์. (2552). แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น: กรณีศึกษาการบริหารการจัดเก็บ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา.
- ธาดา ราชกิจ. (2563) KPI ดัชนีวัดความสำเร็จ : เคล็ดลับสู่ความสำเร็จ. ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2563, จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190402-kpi/>

ปริภัทร เพ็ญศรี.(2558).ทุนหมุนเวียน : กลไกหลักในการกระจายอำนาจทางการคลัง.

วารสารกรมบัญชีกลาง.56(6) : 26-30.

ประกอบ ประดิษฐ์ศิลป์.(2561) ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธารักษ์ จังหวัดหนองคาย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ปณิทัต นอขุนทด.(2556).ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ปิยธิดา โคกโพธิ์.(2555).ปัญหาการคลังท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เพ็ญพิมล หกสุวรรณ.(2559).ศักยภาพการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วารุณี ขำสวัสดิ์.(2558).ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี.มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิทธิธัญชท์ วารุณสหรัชภณ.(2559).การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สีเลิต กุลประสิทธิ์. (2526). โครงสร้างทางการคลังท้องถิ่นของประเทศไทย.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.